

A református konvent a szegedi egyetem katolizálása ellen

Mészöly dékán nem nyilatkozhat, meri köti a hivatalos titoktartás

„Illetékes hely” magyarázatot adott ki a kultuszminiszter terveiről

(A Délmagyarország munkatársától.) A református egyetemes konvent kedden ült össze Budapesten évi rendes közgyűlésére. Mindjárt az ülés elején egy Szegedet közvetlenül érdeklő problémával, a »szegedi egyetem katolizálásának« kérdésével foglalkozott. Két tekintélyes református vezér szólalt fel, Ravasz László püspök és Balogh Jenő volt igazságügyminiszter, a Tudományos Akadémia főtitkára, akik mind a ketten

élesen és határozottan foglaltak állást a kultuszminiszter terve ellen.

Felszólalásukhoz az egész konvent csatlakozott.

A Délmagyarország foglalkozott ezzel a kulturális kérdéssel először, már néhány hónappal ezelőtt. A kultuszminiszter tervét maga Klebelsberg Kunó hozta nyilvánosságra egy kurzus-újság hasábjain, ahol bejelentette, hogy

a szegedi egyetem világnézetit parallel tanszékeket szervez,

mert senki sem kívánhatja, hogy a katolikus szellemen nevelt tanárjelöltek nem katolikus vallású egyetemi tanárok előadásait hallgassák. A Délmagyarország akkor megszólaltatta ebben az ügyben Bakó Lászlót, a szegedi reformátusok lelkesét, valamint dr. Décsi Lajos professzort, az egyetem rektorát, dr. Mészöly Gedeon professzort, az egyetem bölcsészeti fakultásának dékánját és dr. Erdélyi László professzort.

Bakó László nyilatkozatában — mint emlékeztet — kifejtette a reformátusok véleményét a kultuszminiszter törekvései ellen. Rámutatott

azokra a káros következményekre, amelyek a világnézetit tanszékek felállítására idézhet elő és amelyeknek a tudomány érdeke csak kárát láthatja.

Tiltakozott a szegedi egyetem katolizálása ellen és ezzel együtt az ellen a nyilvánvaló törekvés ellen, hogy a kultuszminiszter az egyetemnek felekezeti jelleget adjon.

Décsi rektor nyilatkozatában azt jelentette ki, hogy az egyetem foglalkozott ugyan ezzel a kérdéssel, mivel azonban

az egész ügy még kiforratlan, nem mondhat róla sem az egyetem, sem a maga nevében véleményét.

Mészöly professzor, mint a legközvetlenebbül érdekelt fakultás dékánja, tapintatosan ugyan, de állást foglalt a felekezeti szempontok érvényesítése ellen. Dr. Erdélyi László helyeselte a kultuszminiszter törekvéseit — kifejezetten katolikus szempontból.

A nyilatkozatok nagy felűnést keltettek nemcsak Szegeden, hanem az egész országban.

A kultuszminiszter cikkei most, a reformátusok egyetemes konventjének közgyűlésén keltettek éles visszhangot.

A konvent közgyűléséről

az alábbi tudósításunkban számolunk be:

Megjelentek a közgyűlésen Balogh Jenő nyugalmazott igazságügyminiszter, Szász Károly, a képviselőház volt elnöke, gróf Teleki József v. b. t. t., Horthy István lovassági tábornok, egyházkerületi főgondnokok, Antal Géza, Ravasz László református püspökök, Benedek Sándor, a közigazgatási bíróság másodelnöke, gróf Degenfeld Pál, Szomjas Gusztáv főispán, Segesdy Ferenc járásbírósi elnök és még számosan.

Dókus Ernő világi főgondnok szölt a zsinat feladatairól, majd bejelentette, hogy Ravasz László püspök a napirend előtt akar felszólalni.

Ravasz László

általános figyelem között kezdte meg beszédét:

— A múlt év december közepén — mondotta — a Pesti Napló-ban megjelent a kultuszminiszter cikke, amely azt mondja, hogy a debreceni egyetem jellegzetes református mivoltánál fogva ellenszolgáltatásul egy másik egyetemnek kell katolikus jellegűvé változnia. Nem mondotta meg a kultuszminiszter, hogy melyik ez az egyetem, a budapesti, a pécsi, vagy a szegedi-e, de a Nemzeti Újságban megjelent egy cikk, amely már megállapítja, hogy

ez a szegedi egyetem lesz,

ahová a kultuszminiszter már el is vitte a polgári iskolai tanárképzőt és felekezeti tanárképzést akar ott koncentrálni. Szükségessé válik ugyanis a cikk szerint, hogy katolikusok által betöltött tanszékek szerveztessenek.

— A konvent felterjesztést intézett a miniszterelnökhöz és abban rámutatott ennek a gondolatnak helytelen és aggodalmas voltára. Nem akarom megismételni a felterjesztés tartalmát, csak arra kívánok rámutatni, hogy

a magyar kulturpolitika szempontjából igen veszedelmes dolog az egyetemeket felekezetek szerint kontingentálni.

Ha valamely tanár kiválóan betölti tanszékét, káros dolog vele szemben ellentanárokat állítani, csak azért, mert az illető valamelyik felekezethez tartozik. Káros az ifjuságra, amely ezáltal megoszlik. Az egyetemi tanszékek betöltéséről semmi más szempont nem dönthet, csak az, hogy a tudós alkalmas-e a tanszék betöltésére? A magyar tudományosság legfőbb intézeteit, az egyetemeit, a hallgatókat és a tanárokat egymással szembeállítani, messzemenő felelősséggel jár.

— Itt a konvent színe előtt

aggodalmamnak adok kifejezést amiatt, hogy az ország kulturpolitikája ilyen ténykedésekkel nem jó úton fog haladni.

Innen is kifejezem minden magyar ember kérését, hogy ezt a tervbevert párhuzamosítást ejtse

el a kultuszminiszter és ne teremtsen beláthatatlan bonyodalmakat előidéző precedenseket a magyar kultúra intézésében. Ne történhessen meg, hogy a magyar állami egyetemeken nem teológiai tanszékek, hanem bölcsészeti fakultásokon csak bizonyos felekezetekhez tartozó tanárok taníthassanak.

Ravasz püspök után

Balogh Jenő

nyugalmazott igazságügyminiszter szólalt fel.

„Illetékes hely” magyaráz

„A szerzetesrendek kívánták, hogy bizonyos tantárgyakat katolikus tanárok adjanak elő”

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) A katolizálás kérdésében a Délmagyarország budapesti munkatársát illetékes helyen a következőképpen informálták:

— A kultuszminiszter álláspontja az, hogy ő nem akar katolikus egyetemet létesíteni és nem akar felekezeti kérdést bevinni az egyetem falai közé, de azon a régi metóduson akar változtatni, amit a nyolcvanas években Trefort létesített, aki a szerzetesrendeknek megengedte, hogy az apácák tanárnőiket és a szerzetesrendek tanárait saját otthonaikban maguk készítsék elő. Ezen akar a kultuszminiszter változtatni, mert sokkal he-

lyesebb ha a tanárképzés az egyetemeken egysegesen történik. Ez mindenestre jobb a szerzetesrendek tanárainak szempontjából is.

— Ebben a kérdésben hosszú tárgyalások voltak, amelyeknek során megállapodás jött létre. Az érdekelt rendek azt kívánták, hogy

bizonyos tantárgyakat a filozófiai fakultáson katolikus tanárok adjanak elő.

Ezt a kérelmet kulturális és nem felekezeti szempontból honorálta a kultuszminiszter és akik ebben támadást látnak bármilyen felekezeti ellen — mondta végül az illetékes hely, — azok téves utakon járnak.

Nem szedhet a város fogyasztási illetékeket

A belügyminiszter jóváhagyta a városnak a szikvizgyárosokkal kötött egyességét — A kormányhatóság is megállapította a fogyasztási illetékek törvénytelenességét

(A Délmagyarország munkatársától.) Az a kemény harc, amely még a múlt évben keletkezett a város által törvénytelenül szedett fogyasztási illetékek körül, végre most befejeződött a városi hatóság százszázalékos visszavonulásával. Mint emlékeztet, a szegedi szikvizgyárosok üzentek először hadat a város tanácsának, bebizonyítván, hogy a fogyasztási illetékek szedésére a városnak törvényes joga nincs, mert a belügyminiszter nem hagyta jóvá az erre vonatkozó szabályrendeletet és így a város törvényellenesen szedi a fogyasztási illetékeket.

A város tanácsa nem sokat törődött a szikvizgyárosok hadüzenetével, sőt azzal válaszolt rá, hogy megszigorította a törvénytelen illetékek behajtását. Egy szép napon azonban a szikvizgyárosok formálisan sztrájkba léptek és megtagadták a fogyasztási illetékek fizetését. A tanács ezzel sem törődött volna, mert az illetékeket közadók mód-

jára szokta behajtani és így rendelkezésére állt az egész adóbehajtó apparátus zálogolással, végrehajtással és árveréssel együtt, de akkor már az állami adóhivatal is beleszólt a dologba és felfüggesztette a város foglalásait. Erre a tanács — kénytelen-kelletlen — egyezkedni kezdett a szikvizgyárosokkal. Végre abban állapodott meg velük, hogy felfüggeszti a fogyasztási illetékek szedését. Ezt a közgyűlésnek is bejelentette és a megállapodás végrehajtásához természetesen a közgyűlés is hozzájárult.

A vonatkozó iratok négy év óta vannak a belügyminisztériumban, ahonnan végre most megérkezett a döntés.

A belügyminiszter döntése tulajdonképpen egy 1923-ban hozott közgyűlési határozat sorsát pecsételte meg. A közgyűlés ugyanis a tanács javaslatára még 1923-ban, tehát hat évvel ezelőtt határozta el, hogy a fogyasztási illetékekre vonatkozó

Motó:
Ismerd meg önmagadat!
Sokrates.

Az írás a jellem tükré,
A jellem a lélek kulcs,
A lélek az élet titka.

Mindent megtudhat
április 14-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor
a Belvárosi Moziban

Szakáll Zoltán

a világhírű grafológus előadásán.

— Kíváncsi — mondotta —, hogy ne csak teológus nyilatkozzék meg ebben a kérdésben. Belőlem a tanár beszél, a hajdani egyetemi tanár. Aki valaha résztvevett a tudományos kutatásban, az tudja, hogy az felekezeti alapon nem lehetséges, kivéve a teológiát.

Akik régebben a kultúrát irányították, azok sohasem voltak ilyen állásponton.

Joggal állíthatom, hogy a magyar református egyház nem érdemli meg azt a vádat, hogy mi valamilyen tudományos széklet felekezeti alapon töltenénk be.

— Mi mindig megbecsültük a más felekezeteket. Elemi igazság, hogy a tanszékekre azt az embert kell odaállítani, aki oda való. Képtelennek tartom, hogy

csak azért, hogy legyen felekezeti tanár, oda nem való egyéni állítsanak tanszékre.

Ha például az orientalista tanszékre Goldzieher volt a legalkalmasabb, képtelenség lett volna tiltakozni ez ellen és egy református ember számára követelni ezt a tanszéket.

Ez a terv veszedelmes az ország művelődésére

és ezért csatlakozom Ravasz püspök ur véleményéhez.

Dókus elnök megállapította ezután, hogy a konvent tagjai mind együttesen a felszólalókkal. A két felszólalás alapján

**ismét kérdést intéztünk
dr. Mészöly Gedeon professzorhoz.**

aki a következőket mondotta:

Legutóbbi nyilatkozatomat teljes egészében fenntartom, azonban többet nem mondhatok most sem, mivel köti a hivatali titoktartás kötelezettsége.